

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Velika Čolnarska ulica šte. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprej«, Ljubljana.

Čekovni račun šte. 14.398, (KDZ)

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 6 Din,
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglaš:

Prostor 1 × 55 mm 60 par, Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Glasiló Jugoslovanske socialno demokratske stranke (JSDS).

Letnik VIII., šte. 20.

Četrtna »Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasiló Kmetško-delavske zveze.

Stane letno 72 Din

mesečno 6 Din

Delavska zavest.

(Iz »Mladinskega lista«, ki ga izdaja SNPJ v Chicagu.)

Delavec je tisti, ki živi in vzdržuje svet. Če bi delavca ne bilo, bi morali opravljati njegovo delo bogati podjetniki, grofi, duhovniki in diplomati ter sploh vsi taki, ki žive od delavcev. Ker je teh malo, bi seveda ne mogli ustvariti tega, kar so ustvarili delavci: ne bilo bi velikih tovarnen, v katerih si podjetniki pridobivajo od delavcev še večje dobičke, ne bilo bi palač in gradov, v katerih razsijajo plemeniti delavske pridelke, ne bilo bi cerkva, ki služijo duhovnikom za izkoriščanje ljudi, in ne bilo bi prekrasno urejenih letovišč, kamor hodijo diplomati sklepaj kupčije za ljudsko kožo. Vse, kar ima človeštvo za svoje blagostanje, je pridobilo od delavca, od največje gonilne sile na svetu.

Zagovorniki podjetnikov, grofov, duhovščine in diplomatov ter drugih takih ljudi, pravijo, da so ti največja gonilna sila in da je delavec njim samo v pomoč pri ustvarjanju tega, kar ima človeštvo. S tem hočejo zanikati resnico, da je delavec pravi stvaritelj blagostanja, in hočejo kapitaliste ter drugo buržoazijo (tako se imenujejo gornji) postaviti kot največje dobrotnike človeštva. Toda resnica se zanikati ne da in je toliko bolj očita, kolikor bolj prihaja delavec k spoznanju, da tak družabni red, v katerem imajo glavno besedo ljudski izkoriščevalci, ne more in ne sme več dolgo obstajati.

Resnico, da je zapostavljen, pozna najbolj delavec sam. Rudar v rudniku zapravlja svoje zdravje in se muči vse dni za zaslužek, ki dostikrat še za vsakdanje potrebščine ne zadostuje. Delavec uživa slab in nezdrav zrak v tovarni in dela noč in dan; kakor stroj je, ki ne sme počivati, in pri delu niti misliti ne more na svojo družino ali na svoje starše. Delavec, ki gradi visoke stavbe in lepe palače, ne bo smel živeti v takem razkošnem poslopju, še za plačo se bo moral boriti, da bo lahko poravnal najemnino za svoje revno stanovanje. Mornar na veliki ladji ne bo prejel zaslužka, kolikor mu gre za prestano trpljenje na viharnem morju. Celo kmetovalec, ki je bolj samostojen kot delavec, ne bo deležen svojega, kajti od prodanih pridelkov ne bo dobil toliko, kolikor po vsej pravici zasluži. Če torej vedo resnico, da so zapostavljeni, zakaj se rudar, tovarniški in stavbinski delavec, mornar in kmetovalec ne postavijo vsak

za svoje; zakaj se ne postavijo za svoje pravice skupno, če so izkoriščani od iste vrste ljudi, ki drže skupaj?

Zavest sama pa ne pomaga, če ni volje. Kaj pomaga pijancu zavest, da je pijanec in da je to grdo, če pa ni volje, da bi opustil pijančevanje. Kaj pomaga delavcu tarnanje, kako je izkoriščan, če pa ni volje, da bi se zoperstavil in s svojimi sodelavci zvezal za skupen odpor proti izkoriščevalcem.

K preuredbi sedanjega človeškega reda v bolj pravičnega, da bo vsak dobil to, kar mu gre, je torej poleg zavesti najbolj potrebna volja.

Tretja potreba je v izobrazbi. Recimo, da vse delavstvo ve, da se mu godi krivica, in ima poleg tega voljo, da se osvobodi ter dvigne proti izkoriščevalcem. Kaj pomaga vse to, če pa ni delavstvo sposobno, samo voditi industrije in se vladati, ali če nima v svojih vrstah ljudi, ki so sposobni za vodstvo.

Dasi je sloga v zelo tesni zvezi z zavestjo in voljo delavstva, vendar tvori čisto samostojno potrebo. Delavstvo je namreč lahko zavedno in voljno izboljšati si družabni red, vendar si izvojevanih pravic ne bo obdržalo, če ni složno. Dokaza o potrebi sloge ne vidimo samo v pregovorih, katere ima skoraj vsak narod, temveč ga tudi lahko vidimo v vsakdanjem življenju. Delavstvo, ki ni složno, ne more izvojevati boljšega življenja, in če ga izvojuje, si ga ne more dolgo obdržati.

Peta izmed glavnih potreb za izboljšanje življenja je delavska čuječnost. Mislimo si delavsko organizacijo, katere delavci so bili zavedni in so pridobili boljše življenje. Imeli so tudi dobre voditelje, ki so složno delali za blagostanje članstva. Toda bili so površni in se niso čuvali. Nasprotniki delavstva so pa to brezbriznost izrabili, poslali so v delavsko organizacijo svoje vohune in razdiralce in kmalu se jim je posrečilo, da so jim organizacijo razbili, delavce pa potisnili nazaj v prejšnjo krivico.

Za delavsko osvoboditev so poleg drugih manjših potreb glavne te: **Zavest, volja, izobrazba, sloga in čuječnost.** Te so tako potrebne, da si brez njih ne moremo misliti niti najmanjše delavske organizacije, ki bi se mogla trajno obdržati, kaj šele organizacije delavstva cele dežele ali pa vsega sveta. Brez katerekoli izmed teh petih potreb ne more biti nobena delavska organizacija trajna.

Zavest je izvorna gonilna sila, ki je vodila človeka skozi vse veke, da si je pomagal do boljšega življenja. Če bi se suženj ne bil zavedel, da je suženj, bi bil še danes v sponah. Ako bi tlačan ne bil spoznal, da je tlačan in brezpraven, bi se nikdar ne bil rešil iz jarma srednjeveških despotov. In ker se delavec pričinja zavedati, da ni nič drugega kakor mezdnj suženj, kateremu za plačilo dele krivice, zato si bo nekega dne sam vzel pravico. Kako kmalu bo to, je pa seveda odvisno od razvoja drugih za delavsko osvoboditev potrebnih načel, namreč volje, izobrazbe, sloge in čuječnosti.

Delavska zavest je obsežna v teh besedah: Delavec sem! Ker sem delavec, moram delati, da se preživim. Vendar je moje življenje slabo. Delam in se mučim, pa ne zaslužim toliko, da bi se spodobno preživel in da bi mi ostal še kak prihranek za slučaj, ako zbolim ali ako se mi pripeti kaka nesreča. Mojemu sodelavcu se godi ravnotako in delavcu iz sosednje tovarne čisto nič boljše. Podjetnik, ki skoraj nič ne dela, pa živi dobro. Vsega ima preveč ravnotoliko, kolikor imajo moji sodelavci in jaz premalo. Godi se torej krivica vsem delavcem in ta krivica prihaja v glavnem od podjetnikov, ki izkoriščajo naše delo in nam ne dajo tega, kar zaslužimo.

Taka je delavska zavest. Če hočemo, da je ta zavest čista, ne smemo dopustiti, da jo moti narodna ali verska zavest. Delavska zavest je prva, potem pridejo šele druge. Delavec lahko ljubi svoj narod, ima lahko svoje osebno prepričanje o veri, vendar zavesti svoje, da je delavec, ne sme pustiti, da zatemni vsled prejšnjih. Saj zaveden delavec sploh ne more biti, če ne ljubi svojega naroda, iz katerega izhaja; on ne more biti mednarodni, ako ni prej naroden. In verovati mora delavec tudi, verovati v človeško poštenje; zaupati mora v svojega sodelavca in ljubiti ga mora. To je vera. Verovanje v pekel, nebesa, odrešenika in zveličanje, to ni vera, to so vraže. Ali če jih kateri delavec vzame za vero in to smatra za svojo versko zavest, ne sme dopustiti, da ga ta zavaja od delavske čuječnosti. Njemu mora biti načelo to: Delavec sem in izkoriščan kakor moji sodelavci. Izkorišča nas pa vse podjetnik.

Delavska zavest izhaja iz nezadovoljnosti. Če bi bil delavec zadovoljen z izkoriščanjem, bi se ne zavedal tega in bi mu take zavesti tudi ne bilo treba. Ker občuti krivico na lastni koži, se zave. Polagoma spoznava, da je njegov sodelavec na isti stopinji. Če vidi, da se

Pregled organizacij JSDS in KDZ od oktobra 1926 do marca 1927.

(Vpoštevajo se samo oni člani, ki so plačali prispevke, in organizacije, ki so obračunale centralnemu tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani.)

Zaporedna št.	Stalna št.	Krajevne organizacije:	Rednih članov je bilo:				Zamudniki	Prispevki teh zamudnikov		1927 v marcu rednih članov	Izmed teh članov so zadnji mesec plačali po Din														Centralno tajništvo je prejelo:							
			1926—1927					Din	p		2	3	4	5	6	8	10	12	15	20	25	30	40	50	75	100	nad 100	Prispevke	70% prog. davka			
			X.	XI.	XII.	I.																							II.	skupaj	poprv. od člana	
1	3	Celje, mesto	11	12	14	12	18			12	8	1	1	1														40	60	3	38	
2	4	Centrala	20	19	20	20	22			22	13	2	1	1													61	60	2	80		
3	6	Črna I.	112	118	125	130	118			121	68	47	1	4													1	217	70	1	79	
4	10	Gorje	7	7	4	3	5			5	2	3																9	10	1	82	
5	11	Hrastnik I.	21	25	25	27	27			21	14	2	1	3														54	60	2	60	
6	13	Jesenice	13	18	16	11	16	5	7	17	10	1	2	3														37	80	2	22	
7	17	Ljubljana	29	28	28	30	29			30	13	1		2														275	80	9	19	
8	18	Mežica	202	244	248	184	164	7	15	40	145	119	4	2	1	1	1										2	237	30	1	63	
9	19	Mislinje	3	3	4	4	4			4	4																	5	60	1	40	
10	21	Sv. Peter, p. Gor.	4	3	3	4	4			4	4																	5	60	1	40	
11	22	Škale	19	21	30	44	36			29	28			1														42	—	1	48	
12	25	Štore	29	29	29	30	30			30	27			2	1													46	90	1	56	
13	27	Trbovlje	54	89	84	103	90			111	109	2																156	80	1	41	
14	28	Velenje	19	19	21	20	15	3	5	60	15	11		2														39	90	2	66	
15	29	Videm-Krško	9	9	9	9	9			6				3														32	90	5	48	
16	30	Vrhnik	53	53	53	30	30			33	29	3																64	40	1	97	
17	31	Zabukovca	7	6	6	6	5			5	4																	11	20	2	24	
18	33	Zg. Siška	1	2	2	2	2			2	1																	4	90	2	45	
19	41	Sv. Lovrenc na Poh.	11	11	11	10	10			10	8	1																1	17	50	1	75
20	42	Celje, okolica	21	23	24	19	32			20	18	1		1														1	30	80	1	54
21	43	Libole	24	18	18	26	21			15	15																		21	—	1	40
22	46	Zgor. Bistrica	40	36	38	36	39			47	36	11																7	73	50	1	56
23	47	Zagorje ob Savi	5																													
24	48	Prevalje	11	12	6	16	16			13	12																					
25	49	Holmec					27																									
Vseh rednih članov			725	805	818	776	769	15	28	00	717	553	95	15	19	4	10	6	2	5	2	3	1				17	1514	80	2	11	
Zamudnikov			206	109	45	61																										
Vseh članov skupaj			931	914	863	837																										
			Centralno tajništvo je torej prejelo v tem mesecu														1559	80														

sodelavec tega ne zaveda, ga pouči in mu pomaga priti do spoznanja. Tako pridejo do zavesti delavci cele tovarne ali rudnika, zavest pa se širi dalje do delavcev drugih rudnikov, tovarnen ter do mornarjev in poljedelcev, dokler se ne zavejo vsi delavci enega naroda. Od naroda delavcev, ki so se zavedli, pa se zavest širi med druge narode počasi, kajti podjetniki, plemenitaši, diplomati, duhovščina in vsi drugi nasprotniki delavske zavesti skušajo ustaviti tak val spoznanja, ker nočejo, da bi delavci izvedeli, da so delavci in da so izkoriščani.

Stopnjema z zavestjo prihaja združevanje delavcev, ker se zavedajo, da so vsi enaki in da morajo biti kot taki združeni kakor so združeni izkoriščevalci. Porajajo se delavske organizacije, ki so prva posledica delavskega spoznanja.

Ker delavskim izkoriščevalcem škoduje delavska zavest, jo skušajo na vsak način zatreti. Podjetnik preganja delavca, kateri se je zavedel in kateri skuša še v sodelavcih vzbuditi delavsko zavest. Diplomati kujejo proti delavstvu zakone, da ne bi moglo izrabiti svoje zavesti za izboljšanje položaja. Duhovščina, katera je dosledno na strani imovitih podjetnikov in vlad, pa skuša ubiti delavsko zavest s cerkvenimi nauki, v katerih zabičuje, da morajo delavci biti pokorni svojim gospodarjem.

Proti tem nasprotnikom delavske zavesti nam je mogoče nastopiti uspešno samo na ta način, da podjetnikom vzamemo delavci moč, ki jim omogoča preganjanje zavednega delavca. To storimo s strokovno organizacijo. Diplomate, kateri so nasprotniki delavske zavesti, premagamo s tem, da izvolimo na njih mesta druge ljudi, delavce, kateri poznajo naše težnje. Najboljše orožje proti duhovščini, katera hoče obdržati ljudstvo v slepi pokorščini, pa je, da ji obrnemo hrbet. Delavec stori najboljše za sebe, da ne da niti prilike duhovniku, da bi ga učil pokorščine. Zakaj naj bi bil pokoren drugemu človeku, če je pa sam človek kakor vsak drugi? Zakaj naj bi bil pokoren posebno takemu človeku, ki ga hoče izkoriščati?

»Delavci vsega sveta, združite se!« je bil klic pred sedemdesetimi leti, ko so se delavci pričeli zavedati, da niso nič drugega ko moderni mezdni sužnji. Klicali so delavstvo prvi buditelji, zlasti pa socialistična voditelja Karl Marks in Friderik Engels v Evropi in Henry George in drugi v Ameriki. Klici buditeljev in trpljenje vsled izkoriščanja samo je veliko pomagalo do delavske zavesti, katera bo pa morala biti jasnejša, preden se bo delavstvo rešilo iz mezdne sužnosti.

Zapisnik XVIII. rednega strankinega zbora JSDS in KDZ

ki se je vršil v Ljubljani dne 5. in 6. junija 1927.

Pred otvoritvijo je »Delavsko glasbeno društvo« zapelo »Delavski pozdrav«. Strankin tajnik s. Zv. Bernot je pozval s. Izo Prijateljovo, da prečita po vrsti upravičene organizacije in ugotovi imena navzočih delegatov, da jih zbor verificira. Ugotovila se je navzočnost delegatov za sledeče upravičene organizacije: **Celje** mesto in **Celje** okolica, obe po s. Štefanu Lahu; **Črna** po ss. Pongracu Lesjaku in Ivanu Čopu; **Hrastnik** po s. Ivanu Domsku; **Jesenice** po s. Josipu Stražišarju; **Libo** po s. A. Leskošku; **Ljubljana** po s. dr. F. Mikiču; **Mežica** po ss. Rud. Lamprehtu in F. Košutniku; **Škale** po s. I. Klančniku; **Štore** po s. Martinu Zupancu; **Trbovlje** po s. Francu Merzelju; **Velenje** po s. Andreju Martinšku. Drugi dan je prisostvovala tudi **Vrhniska** organizacija po s. Fr. Mlinarju.

Odsotne so bile upravičene organizacije: **Sv. Lovrenc na Poh.**, **Zgornja Bistrica** in **Prevalje**. Ostale organizacije nimajo delegatske pravice, ker imajo premalo članov.

Izvrševalni odbor so zastopali ss.: A. Leskošek, Iv. Domšek, A. Thaler, Fr. Rinaldo, Fr. Pencelj, Mih. Varmočnik, A. Martinšek, Karl Kisovec, Jakob Štruc in Zv. Bernot. Nadzorstvo pa s. Fr. Langof.

Udeležili so se tudi gostje iz Gorij, Rakeka, Ljubljane, Jesenic, Trziča, Krškega, Celja itd.

Po verifikaciji prosil s. Bernot za predloge k izvolitvi predsedstva zbora in sicer najprej za predsednika. S. Štruc predlaga s. Langofa, s. Leskošek pa s. Mikiča. Izvoljen je bil s. F. Langof za predsednika, s. dr. Fedor Mikič za podpredsednika in s. Karl Kisovec za zapisničarja. S. Bernot pozove izvoljene, da nastopijo svoja mesta.

S. Fr. Langof: Zahvaljujem se za izkazano zupanje. Prosim vse delegate, naj pri malenkostih bodo kratki, da bo več časa za važnejše zadeve.

S. dr. F. Mikič: Predlagam, da se v dvorani med zborovanjem ne kadil. Soglasno sprejeto. Nato dobi besedo

s. Zv. Bernot: Moje tajniško poročilo ne bo niti izčrpno, niti pregledno. Najprej konstatiram, da še nimamo določenega dnevnega reda. Toda konstatiram tudi, da smo gledč dnevnega reda imeli pri nas vedno anarhijo. Tudi je to pri politični stranki razumljivo, kajti čeprav bi hoteli govoriti n. pr. samo o gospodarski strani »Napreja«, vendar bodo razni govorniki za zboljšanje te gospodarske strani predlagali in utemeljevali različne izpremembe, ki imajo ali bi imele velik političen pomen. Pri debati o tem pa pridejo že pri tej točki dnevnega reda na vrsto prav vse točke in anarhija je popolna. Zato je važno, da se odločite, katere točke bodo protežirane, nekateri se bodo odločili za gospodarski del, drugi za demagoški lov na denar in člane. Nesporno je, da mora socialna demokracija hoditi svojo pot brez ozira na desno in levo, zato bom jaz za gospodarsko stran dnevnega reda. Le če bomo pravilno gospodarili, bomo vrnili delavstvu zupanje vase. Tudi

tako zvane politične zahteve po svobodi govora, združevanja in tiska, je postavila socialna demokracija zaradi ureditve gospodarstva, zaradi pravilne produkcije in razdeljevanja človeških potrebščin. Ta ureditev je naš cilj, politične zahteve so le sredstvo. A tudi za te politične zahteve lahko tu ugotovim, da se v SHS edino naša stranka bori za svobodo govora, združevanja, tiska itd. Z dejstvom lahko podprem svojo trditev, da se za te zahteve ne bori niti levičarska skupina, čeprav največ o njih govori. Tu v tej dvorani, ki je drugače delavnica, mi je pravil levičar, da je v Delavskem domu na Marksovem trgu skoro na kolenih prosil, naj mu posodijo »Komunistični manifest«, pa ga ni dobil. Demokracija v vrstah socialpatriotov je znana vsem. Kjer niso absolutni vladarji sami, tam postavijo na čelo organizacije — komisarija. Mežiškega terorija s strani oblasti se ne upajo dotakniti niti tiste stranke, ki vedno na široko govorijo, da zastopajo avtonomijo. Nasprotno, ves kapitalistični tisk, vsi časopisi od »Jutra« do baje neodvisnega »Narodnega dnevnika«, vsi ti listi so z vlado vred na strani rudnika in nobeden ne najde besede proti temu nasilju. S. Dragiša Lapčević je v delavskem gibanju osiveli mož, po poklicu novinar. Ker Srbi po razdorju nimajo socialno demokratičnega tiska, je prisiljen pisati članke za kapitalistične liste, ki jih radi objavljajo, kajti z njimi si pridobijo čitatelje med delavstvom — Lapčevića namreč vsi cenijo. Napisal je tudi dva članka o naših bojih, enega o Mežiški zadevi, drugega pa o preganjanju našega tiska, o naši tiskarni itd. Dobil je za oba članka honorar 1000 Din, a vseeno člankov kapitalistični časopis ni objavil, dasi jih je plačal. Proti angleškemu kapitalistom, ki izvažajo naše prirodno bogastvo v tujino, si ne upa nastopiti nihče. Tu je kričeč dokaz, kako je gospodar nad tiskom kapitalistični razred. Pri oblastvih delavski razred ne najde zaščite. Naš tiskarski stroj so nam zapečatili. Ko sem napram nekemu višjemu uradniku protestiral, češ, da nas ne pustijo dihati, mi je odgovoril: »V katerem zakonu pa je zapisano, da imate pravico dihati, to je imeti tiskarno?« Na ta način ustava in tiskovni zakon resnično ne velja, razen kolikor sta proti delavstvu. Tiskovne svobode ni niti toliko, kolikor je tiskovni zakon kljub svojim strašnim omejitvam še pušča.

S. J. Štruc: Kateri list bi moral prinesiti Lapčevićev članek in kateri ga je že plačal?

S. dr. Mikič: Meni samemu se je to v Ljubljani že večkrat zgodilo.

S. Zv. Bernot (nadaljuje): Beograjska »Politika« je ta list. Drugače objavi vsako Lapčevićovo besedo, a tistih dveh člankov ni objavila. Dejstvo, da »Politika« ni objavila teh člankov, dasi je n. pr. objavila ostre Lapčevićeve besede proti monarhiji, to dejstvo jasno kaže, da se kapitalistični razred ne boji boja za republiko, ampak boji se le boja proti kapitalu. Vse kapitalove sile so proti proletarski osvoboditvi, proti zbiranju proletarske skupne lasti. Dve tiskarni je slovensko delavstvo že imelo, a nobena ni služila delavskemu razredu. »Naprej« je bil preganjan s selitvami in po sodnijah. Koliko vodilnih sodrugov je že obupalo in dezertiralo, v Celju smo izgubili celo strankinega predsednika in prej in pozneje nam je kapital odgrizel marsikoga, da bi nam onemogočil gospodarsko konsolidacijo. A še vse to nas ni uničilo. Povsod smo dokazali, da je naša pot poštena. Tudi tiskarski in knjigoveški bojkot smo častno premagali in končno imamo tiskarno, ki nam je vsaj za lastno rabo ne morejo odpovedati, kmalu bo morala biti odpečatena. Odkod ta uspeh? Ne zato, ker smo morebiti obljubili čudeže nezavednim, ampak zato, ker nam nihče ne more očitati, da ne skušamo v življenju uveljaviti zahteve našega programa. To je, kar vzdržuje požrtvovalnost zavednih, da vstrajajo. Demokracija in resnično združevanje zahtevata, da vsakemu, ki hoče sodelovati, odpremo vrata. Opozicijo pozdravljamo. In danes na kongresu odločajte drugače, če se s pisavo »Napreja« ne strinjate. Kapitalisti trdijo, da je slabo zato, ker traja povojna kriza že 10 let. Marks je trdil, da se kriza vrača vsakih 10 let. Krize v kapitalističnem smislu, s katero se hočejo opravičevati, take krize sploh ni, ampak je v krizi le kapitalistični način gospodarstva; ta je nevzdržen in ta ogroža ljudstvu obstoj. Z žalostjo moramo ugotoviti, da se nevedni proletarijat v svoji bedi ne more baviti z rešitvijo gospodarskih problemov, ampak kar na slepo veruje in dovoljuje, da »marksistična« večina v Delavski zbornici dela enotno s klerikalci in liberalci proti interesom proletariata. Ta »marksistična večina« pa ne le da ni marksistična, ampak tudi ni večina; večino bi imela šele skupaj z obema socialnima demokratoma; a keč ima Marksovo ime in socialistični program samo na jeziku, v resnici pa zastopa kapitalistični način gospodarstva, zato dela z vsemi kapitalističnimi strujami skuno proti marksovemu programu, proti ureditvi produkcije na temelju skupne lasti produktivnih sredstev. Na tem dejstvu vidite, da ne pomaga program na papirju, ampak da je treba življenje prikrojiti po programu. Če imajo res naš program, zakaj ga ne izvršujejo? V Delavski zbornici bi bilo to mogoče, kajti skupaj imamo resnično večino! Vsi pa veste, da so gospodje »marksisti« v Delavski zbornici polemizirali z nami edino s smešenjem naših predlogov, kakor je n. pr. debata o kurnikih itd. Naš tisk pa z objavljanjem točnih poročil vzgaja, čim dalje več delavcev razume, za kaj gre in tudi zadnje poročilo o delovanju Delavske zbornice je vzbudilo med proletarci zopet novega pisatelja. Rudar je in prvič je napisal svoje mnenje in odgovor gospodom v Delavski zbornici. Prečitatje si v včerajšnjem »Napreju« drugi dopis iz Mežice s podpisom »Delavec«, pa mi boste priznali, da proletarijat napreduje. Zato smatram, da bi bilo bolj potrebno debatirati oba dneva o problemih produkcije, ne pa o enotni fronti. Ne samo v Delavski zbornici, kjer so komun- in socialpatrioti združeni, vidimo slabe uspehe breznačelne enotne fronte, ampak je še vselej povsod vsaka breznačelnost rodila le zlo. Ali ni svoboda svetovnega naziranja uničena pri

nas z enotno fronto v katoliški cerkvi? Vse stranke so napram katoliški cerkvi »nevtalne« in s tem omogočajo, da se v moderni dobi nadaljuje srednji vek. Na enak način je uničena tudi svobodna samoodločba naroda z gnilimi kompromisi, ki jih sklepajo posamezne stranke za dosego oblasti nad narodom pod lažnimi gesli državne enotnosti, narodnega sporazuma itd. S temi enotnimi frontami je dosegel kapital, da smo prisilno združeni v cerkvi in državi, pa vendar vsi veste, da tvorimo tu in tam le stržene ovce, da delamo stafažo, da štejemo le kot številke, kapital pa je, ki odloča o vsem, seveda v kapitalovo korist in proti volji živih ustvarjalnih sil. Če bomo govorili o politiki, imamo zelo važna vprašanja, ki jih moramo razčistiti, in ki so za naše vrste velikega gospodarskega pomena. Predvsem je to centralizem in federalizem. Seja izvrševalnega odbora 30. maja lanskega leta se ni odločila, da bi politični federalizem prenesla tudi v gospodarstvo. Moj predlog je na eni strani tvoril velik korak v resnično samoupravo, na drugi strani pa je razdiral med nami svetost skupne lasti. Šlo je za centralizem v zadrugi. Ugotavljam, da so takrat z menoj glasovali moji »nasprotniki«, ki jih večkrat imenujem »lokalpatriote«, dočim so bili ostali sodrugi proti meni. Na ta način je tisti predlog tudi propadel. Šlo je za stvarno decentralizacijo »Skupnega doma«. Na to misel me je dovedlo spoznanje, da naši člani še niso sposobni ustvariti Skupni dom po širših vidikih. Treba je upoštevati krajevne želje, oziroma nagnjenje, kakor je na pr. pri Celjanih, ki delajo najprej za svojo skupno last, potem šele bodo morebiti mislili tudi na širšo skupno last, zato sem se odločil tudi jaz za to, da naj krajevne organizacije ustanovijo svoje krajevne zadruge. Skupni dom naj pa bo le zveza teh zadrug. Na ta način bo zveza predstavljala potrebno enoto vseh krajevnih zadrug, kar je tudi pravilno, če bodo krajevni zaupniki zmožni voditi svoje zadruge. Razumljivo pa je, da če bo na pr. celjska zadruga navezana le na lokalne razmere, bo težko upoštevala načelo javnosti, ampak bo odločevalo vedno le par ljudi in ne vedno v korist proletariata. Če bodo ti posamezniki dobili možnost profitov, pojdejo od nas. Pa nazaj k seji 30. maja 1926. Proti meni je takrat večina izvrševalnega odbora sklenila, da ni mogoče misliti na ustanovitev krajevnih zadrug, dokler »Skupni dom« nima pri vseh organizacijah primerne števila članov. Neizvrševanje je vzrok zastoja v Skupnem domu, neizvrševanje je vzrok tudi, da stranka ne napreduje hitreje. Krivi so tisti, ki svoje dolžnosti niso in ne izvršujejo točno. Stranka zato le počasi napreduje in le tu in tam doseže kak uspeh. Najnovejši je ta, da dobimo tekem prihodnjega tedna dovoljenje za lastno tiskanje. Pa tudi to ne bo pomagalo mnogo za napredek, če člani ne bodo prispevali, kakor je sklenjeno. Sodrugi, kdor spozna, mora začeti takoj, čeprav sam in čeprav ve, da v par letih še ne bo zmage. Zaključujem z živim zgledom, o katerem sva sinoči govorila z enim izmed delegatov: Strašno je našega člana pustiti reducirati, sokola pa pustiti na delu. Razumem težavni položaj naših zaupnikov v takem slučaju. Toda pravično je to, če je sokol dalj v službi, če ima skrbeti za družino ali če ima po drugih vidikih prednost pred našim članom. Stvarni razlogi morajo odločevati. Če bomo naše principe varovali, bomo delavstvo pridobili. Če bomo pošteno delili ne napačno milost in nemilost, ampak pravico, potem pride sigurno proletarijat za nami.

Predsednik s. Langof: Preden otvorim debato, predlagam, da pošlje zbor sodrugu Müderdorferju brzojavni pozdrav. Zbor sklene soglasno poslati brzojavko, ki smo jo objavili med sklepi v »Napreju« št. 19. (Dalje prihodnjič.)

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo v vseh opremah. Istotam pletilni stroj DUBIED.

Pouk v vezenju brezplačen. — Večletna garancija.

Delavnica za popravila. Nizke cene, tudi na obroke.

JOSIP PETELINC, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika.

Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočih rodbinah uživajo Žiko brez primesi zrnate kave v popolno zadovoljnost. Žiko dobite v vsaki trgovini v rdečih zavitkih.

Volilnega shoda v Celju

dne 18. junija ob 8. uri zvečer na verandi v hotelu »pri Kroni« se morajo udeležiti vsi tisti, ki so podpisali kandidatno listo Jugoslovanske socialdemokratične stranke.

Vstop imajo vsi naši somišljeniki, kdor je pa zadržan, da ne more na shod, naj voli drugi dan dne 19. junija 3. (tretjo) skrinjico.

Delavci, v boj za občinsko republiko!

Pletilni stroji najnovejšega patenta »Ideal«, nemškega izdelka, so edina in najugodnejša prilika za trajni in dober zaslužek. — Pouk in pojasnila daje: Franc Kos, Ljubljana, Židovska ulica št. 5.

Necerkveni pogreb v Sv. Petru v Sav. dolini.

(S fotografijo.)

Samouprava ljudstva tudi pri pogrebi! Čemu naj bi bili v vsem odvisni od samovolje župnikov, ki nam jih cerkveni centralizem pošilja? S kakšno pravico si lastijo ti gospodje sodbo nad nami, če smo vredni slovesnega pogreba ali če moramo biti pokopani kakor mačke?!

Take pravice jim ne priznavamo niti takrat, če bi sodili po pravici. Kajti o mrtvih naj nihče ne sodi, ampak naj jim vsak privošči mir v hladni zemlji. Mrličje pokopavati spada med dobra dela vselej, ne samo takrat, kadar hoče kak župnik!

Običajno sicer pokopavajo župniki za denar in po denarju določajo, kdo bo pokopan z malim, srednjim, velikim in največjim pompom. Marsikateremu bogatemu brezvercu je že pel veliki zvon in marsikateri pobožni ženi samo mali. Pri naši duhovščini velja človek toliko, kolikor plača...

sestra sta »pobožni« in zaverovani v župnika, ki je hotel v Krnovškovo hišo spraviti za gospodarja pobožnost v osebi svojega hlapca kot ženina Krnovškove sestre, zato je bilo treba prepričati Krnovškovo ženitev z njegovo izbrano nevesto. Fant si je iz obupa sam-končal življenje...

Pustimo na stran vprašanje, kdo ima na vesti to življenje. Ozrmo se samo na dejstvo, da je župnik prepovedal običajen pogreb, kar tajno so prenesli mrliča v mrtvašnico. Ljudstvo pa nikakor ni tako maščevalno. Čeprav fant ni storil prav, da je obupal in si vzel življenje ter prepustil posestvo tistim, ki so ga hoteli imeti, namesto da bi se boril za zmago poštenja — vendar ljudstvo razume tudi stiske takega mladega fanta, ki ga zloba in požrešnost zrelih ljudi pritira do skrajnosti, da si ne zna več drugače pomagati nego s samomorom. Ljudstvo, ki to razume, zna tudi odpustiti in treba je

Ker pa denar ni duh, bi se ta duhovščina morala imenovati denarščina. Zlasti ker tudi drugače ne skrbi za duhovno, ampak bolj za denarno službo.

Kolikor starih ženin je bilo že pregovorjenih, da so zapustile svoje imetje cerkvi ali duhovnikom! Tudi daritve med živimi so znane, včasih se je tudi zgodilo, da je kakšna posestnica podarila svojo lepo hišo na obljubo, da bo župnik za ženo lepo skrbel do smrti, a je potem prezgodaj umrla od »predobre« oskrbe.

Kdor veruje v duhovnost duhovnikov, je slep tako, kakor tisti socialisti, ki verujejo v socializem voditeljev. Slepih pa je še mnogo, posebno med ženskami. Kolikor nesreč je že nastalo zato!

Matevž Krnovšek, posestnikov sin v Sv. Petru v Sav. dolini je zgubil predčasno svojega očeta. Mati in

temu ljudstvu priznati, da je vsekakor bližje Jezusovega nauka nego maščevalni duhovnik.

Na 1. maja je priredilo to ljudstvo ubogemu obupancu tak pogreb, kakršnega si pač ni predstavljal župnik. Sprevod se je vršil ob 10. iz mrtvašnice na pokopališče in udeležilo se ga je nad 1000 ljudi. V vsej Savinjski dolini se ne spominjajo tako veličastnega pogreba. Nastopila sta dva pevska zbora, eden iz Sv. Pevla, drugi iz Sv. Rupreta Sav. dolini. Tudi govornika so imeli, ki je poklonil v spomin tudi rdeči trak z napisom: »1. maj 1927 bodi nepozabljen!« Po govoru in petju je bilo ljudstvo do srca ginjeno in marsikomu so se utrinjale solze. — Kako je bilo župniku, pa ni znano.

Razno.

Volitve v parlament razpisane za dan 11. septembra. Župniki in organizacije, pužurite se! Stori vsak svojo dolžnost, pa ne bo nobene nervoznosti! Zlasti v Mariborskem okrožju moramo na vsak način zmagati, da bo s. Möderndorfer, ki bo gotovo nosilec liste v tem okrožju, postal narodni poslanec in branil delavstvo pred korupcijo ne v zaporu, ampak pod zaščito poslanske imunitete. Vse drugo je bolj postranskega pomena, kajti — Mežica je Slovenija v malen, mežiški boj je boj vsega delavskega razreda.

Trbovlje. Javen ljudski shod priredi kraj. org. JSDS in KDZ v Trbovljah v nedeljo dne 19. t. m. ob pol 16. uri v dvorani g. Ane Fortijeve v Trbovljah. Dnevni red: 1. Splošni politični in gospodarski položaj z ozirom na delavski razred. 2. Delavski institucije, organizacije in njih naloge. Poročevalec s. L. Klemenčič iz Ljubljane. Agitirajte za shod in pripeljite tudi svoje znance s seboj. Kdor si služi svoj kruh z delom ne sme manjkati.

Trbovlje. Izredni občni zbor tukajšnje JSDS in KDZ se bo vršil v nedeljo 26. VI. ob 16. uri v prostorih g. Ane Fortijeve. Dnevni red: 1. Nadomestna volitev odbora in župnikov, 2. Poročila delegata na strankinem zboru, 3. Raznoterosti. Članska udeležba dolžnost. — Odbor.

Mežica. Občni zbor kraj. org. JSDS in KDZ v Mežici se bo vršil v nedeljo 26. junija pri Stoparju v Mežici. Dnevni red običajen in poročilo delegatov na strankinem zboru. Udeležil se ga bo tudi s. Zv. Bernot.

Za tedensko dvakratno izdajo »Napreja« počenši z julijem je poslalo naročnino 10 Din v smislu danes teden objavljenega sklepa samo 8 sodrugov. Od prej imajo plačano naročnino za dvakratno izdajo samo 4, vsem drugim je bila porabljena za tekočo naročnino, ker niso skrbeli za pravočasno obnovitev. Skupno torej 12 naročnikov v prvem tednu. Ne čakajte na zamudnike, pošljite takoj tisto, kar je. Na obljube zidajo kapitalisti, mi ne!

Debata o II. rudarski skupini je v današnjem »Napreju« zopet izostala. — Ne po krivdi uredništva!

Zadeva tiskarne KDZ je končno vendarle rešena. V sredo 15. junija smo sami poslali na magistrat po odločbo velikega župana z dne 8. junija, ki je prišla na magistrat že prejšnji teden, in smo jo tudi re dobili. Dovoljuje se nam samo tiskanje tiskovin za lastno slovanje ter brošur in časopisov, katere in dokler jih odajamo svojim članom brezplačno. Kako prav je imel strankin zbor, ko je sklenil tiskati »Naprej« še dalje v tiskarni »Sloveniji«, doma pa le organizacijski vestnik! Drugače bi morali zdaj sklep zopet ovreči, ker vendar ne gre, da bi »Naprej« prenehal biti javen list...

Celje. »Slovenec« trdi, da smo prepisali svoj program iz njegovega. Bravo! Torej imamo tudi z vami skupen program kakor s socialpatrioti, zato občinsko avtonomijo v Mežici enako podpirate, kakor oni! — Na vprašanje, kaj je SLS naredila za ljudstvo, odgovarja »Slovenec«: »Kaj ste pa vi soc. demokrati naredili?« Torej smo enaki — samo s tem razločkom, da ste bili vi na vladi, mi pa ne. Predno ste šli v vlado, je dr. Korošec na celjskem shodu zlorabljal Detelov slučaj in vpraševal: »Ali boste trpeli državnega uradnika stanovati na cesti?« (Takrat je ta od vseh strani tepeni uradnik upal na klerikalno pomoč in napadal v »Slovencu« naš list, ki ga je edini nesebično branil!) Ko so pa prišli klerikalci potem na vlado, niso nič naredili za preganjanega Detelo, še zdaj mož ni dosegel svojih pravic. Dosegel jih bo, kadar bo vsaj preganjeni uradniki spoznali, da so — delavci.

Mežiška organizacija je v tabeli za nekaj padla, ker iz Helene še ni obračuna. Baje so neki zaupniki začeli delati s kapitalom. Delavci, pozor!

Odprava korupcije?

Program nam brani zidati na posameznike. Brani nam pa tudi zidati na take stranke, ki nimajo organizacij in organizacijskega reda, ampak lovijo ljudstvo samo, potom vladnega, ali cerkvenega ali strokovnega ali kakršnegakoli nepolitičnega aparata. Taka je bila radikalna stranka. Dasi je imela mnogo volilcev, ni bila stranka, ampak čreda »simpatizenjev« pod vodstvom Pašiča. Le on sam je bil zmožen držati stranko skupaj s tem, da je posamezne nižje voditelje preskrboval z mastnim službami in jih držal v zadovoljnosti, drugim pa dovolil uganjati raznovrstne korupcije. Kadar je prišlo kaj na dan, je poklical tožnika in toženca k sebi in jima zagrozil, naj mirujeta, drugače pojdetta oba v luknjo. — Vendar pa ni mogel prepričati, da bi n. pr. njegov sin Rade ne prišel pred poštene sodnike. Skupina jovanovičevcev ga je obtožila, torej člani radikalne stranke same. Čiščenje se je nadaljevalo. Končno so bili pašičevci potisnjeni v ozadje.

Na vsado so prišli sicer zopet radikali, toda brez pašičevcev, zadnja vlada pa je že takorekoč cela iz vrst jovanovičevcev, čistilcev. Če so sami čisti, bo pokazal najbolj sedanjji volilni boj, če ne bo zopet tako nasilen, kakor pod prejšnjim notranjim ministrom Maksimovičem, radi katerega je pravzaprav prišlo do sedanjih volitev. Radikali sami bi se bili namreč že še kako med seboj pobotali, predobro vedo, da bodo razbiti zgubili dosedanjo moč. A demokrati (JDS, stara stranka, brez samostojnih demokratov Pribičevića, Žerjava itd., ki so se odcepili in tvorijo zdaj SDS) so pod

Davidovičevim vodstvom odločno odklanjali Maksimoviča, a le s pomočjo demokratov se je jovanovičevcu Vukičeviću posrečilo sestaviti vlado. Tako izgleda, da je korupcija ostala brez vpliva v vladi.

A to se le zdi, dokaza za to še nimamo. Videli bomo kmalu, če so čistilci res čisti in če imajo res čiste namene. Zlasti pa, če imajo trdne značaje, kajti na vladi se jim bo približal kapital z zelo lepimi darili. Svoboda pri volitvah bo merilo — za nas pa bo še posebno merilo v — Mežici: ali se bo tudi ta vlada kar na slepo pokoravala željam tujega kapitala, sporočenim ji od angleškega poslanika? Ali si bo prepovedala tako vmešavanje tujcev v naše notranje zadeve? Ali bo imela korajžo preganjati ponarejevalce bilance?

III. balkanska konferenca ITF.

(4. junija 1927 v Ljubljani.)

Edo Fimmen, tajnik Internacionalne transportne federacije (ITF) je otvoril III. balkansko konferenco transportnih delavcev s kratkim nagovorom: mi smo proukali ljudi, ki vemo, da je treba v organizaciji stroge centralizacije, a če naj centrala deluje dobro, je treba delo decentralizirati. V ITF je več skupin (ITF priključuje organizacije iz 36 držav imajo skupaj nad 2 in četrt milijona članov) balkanske dežele imajo posebno sekcijo, Balkansko transportno federacijo (BTF), katere tajnik je Izajev iz Sofije. Proletarci balkanskih dežel imajo skupnega nasprotnika: internacionalni kapital, ki hoče, da bi tvoril Balkan v njegovih rokah stalno vojno nevarnost. Naloga proletariata pa je, da pride na Balkanu do združenih federativnih balkanskih držav (republik). V upanju, da bo tudi ta konferenca pomagala doseči ta cilj pozdravlja vse navzoče.

Luka Pavičević: pozdravlja konferenco v imenu URSSJ predvsem ITF in njenega tajnika, potem pa delegata bolgarskih železničarjev Makarieva, češ, da Srbijancem predvsem pripade naloga, izraziti bolgarskemu delavstvu posebne simpatije jugoslovanskega proletariata, ki nikdar ni imel interesa na tem, da se je prelilo toliko bratske krvi, kakor so je pustile preleti naše buržoazne vlade. Prav tako pozdravlja rumunski proletarijat, obžaluje, da so bili grški delegati zadržani, pozdravlja Avstrije, od katerih smo se mnogo naučili in jim zato želimo, da bi šli vedno tako pred nami kakor doslej, mi pa se bomo potrudili slediti jim. Končno pozdravlja železničarje in konča z vzklikom: Naj živi proletariat Evrope!

Tajnik BTF Izajev se konference ni mogel udeležiti, poslal je francosko pisano poročilo o II. balkanski konferenci, katero je g. Fabijančič prevedel na konferenci: sklepi II. konference: vsaka priključena organizacija mora plačati BTF vsako leto v januarju po 1 Din, ozir. 1 lej, 1 drahmo itd. od člana. Na kongresu ITF mora poslati vsaka organizacija svojo delegacijo, delegacije se na kongresu združijo in nastopajo enotno. Sedež tajništva BTF je do prihodnje konference v Sofiji. Izvrševalni odbor sestoji iz po 1 delegata vsake priključene organizacije in tajnika, redne seje se vršijo vsako leto v eni izmed balkanskih dežel, najmanj enkrat v letu obenem z balkansko konferenco. Priključene organizacije morajo poslati tajniku vsako leto: statistiko o številu transportnih delavcev dotične dežele, statistiko organizacij, in sicer njih ime in naslov, število članstva, navesti politično in strokovno orientacijo, razmerje organiziranih in neorganiziranih v odstotkih, statistiko brezposelnih, poročilo o sestavi organizacij: načelni temelji, centralni odbor, sekcije krajevne skupine, višina prispevkov. Vsake tri mesece morajo poslati priključene organizacije poročila o gibanju članstva, o finančnem položaju, akcijah, delavnih pogojih, svoje glavne zahteve morajo navesti v obliki resolucij, ki se bodo predlagale ITF, katera se bo borila zlasti za svobodo koalicije in 8 urni delavnik. Informacijsko glasilo ITF mora imeti za balkansko federacijo posebno rubriko. Vse BTF priključene organizacije morajo biti v dobrih in trdnih medsebojnih stikih, prva in glavna njih naloga pa je okrepiti razredno zavednost in pobijati indiferentnost med proletariatom balkanskih dežel.

O položaju železničarjev na Balkanu je poročal Jurij Stanko: izrednega pomena je, da vrši III. balkanska konferenca v Jugoslaviji ob času najhujše reakcije nad železničarji. Ni tukaj sile, ki bi reakcijo ustavila, ker je železničarsko gibanje razcepljeno. Približno enak položaj je tudi v ostalih balkanskih dr-

žavah. Ponekod je še hujše kakor pri nas. Nikjer ni govora o svobodi koalicije, vladajoči krogi so prepričani, da je treba vse pridobitve železničarjev odpraviti. Vsak načelnik ima zaprto kuverto, v kateri so navodila, kaj mora napraviti, če bi prišlo do stavke ali pasivne restence, ta navodila so izdana od vojaških oblasti. Na vsaki direkciji je poseben vojaški oddelek, ki mora biti obveščen o vsem, kar se dogodi na teritoriju dotične direkcije. V Bolgariji so tudi že imeli železničarji pravico do koalicije, a leta 1922 so to pravico z novo službeno pragmatiko dejansko odpravili. V Rumuniji pa za železničarje koaličijske svobode sploh ni. Vlada utemeljuje svojo prepoved s komunistično nevarnostjo radi mejaštva z Rusijo. Na Grškem so prevrati na dnevnem redu, to je vplivalo, da je prej zelo močna železničarska organizacija oslabela, ker organizacija radi nestalnosti vlad nikoli ne more vedeti, kak kurz naj zavzame. (!) Največja razcepljenost med organizacijami pa vlada pri nas. Do »Saveza« je bilo 15 železničarskih organizacij, zdaj jih je 11, neorganiziranih je 60 % železničarjev, v nacionalistični organizaciji jih je 20 % (še več! Op. ured.). V Bolgariji gibanje tudi ni enotno, vendar pa imajo tam le dve znatni organizaciji, razredno in vladno, razredna je močnejša. Pri nas se je lani izvršilo zedinjenje med socialističnimi in neodvisnimi organizacijami. Socialistična železničarska organizacija je profitirala s tem samo to, da se vrši zdaj agitacija pod enotno firmo, članov ni pridobila, ker neodvisni niso imeli ljudi. — Pri nas so železnice podržavili, in sicer na način, kakor se to ne bi smelo izvršiti. Država se ne briga za to, da bi plačevala določene kvote za prevzem od privatnih družb; južna železnica je bila n. pr. do prevzema visoko aktivna, odkar je v državni upravi, je deficitarna; prej je bilo namreč njeno poslovanje urejeno na trgovski način. Podržavljenje je imelo za posledico budžetiranje, uprava je birokratična kar se kaže zlasti pri dobavah. Dobavitelji morajo polagati visoke kavcije, ki leže pri upravi brez obresti po več mesecev, zato pa tudi plačuje država blago, ki ga potrebuje, za 25 % dražje kakor privatniki. Štedenje se izvaja samo na račun železničarjev in delavcev in s povišanjem davkov. Komercializacija (upravo na trgovski način) železnice izvajajo sedaj isti ljudje, ki so izvedli pred 5 leti podržavljenje. Na papirju je komercializacija že izvedena. Centralizacija postane z njo še hujša, direkcije bodo le nekaki inspektorati. Smernice za upravo bo dajal poseben gospodarski odbor, v katerem je 14 zastopnikov raznih ministrstev, predvsem so to zastopniki vojnega ministrstva in generalnega štaba, zraven njih pa zastopniki trgovskih zbornic in Glavnega združenega saveza. Taka komercializacija bo imela za posledico še hujši kaos. Ves sistem teži za tem, da se železničarji povsem izolirajo od ostalega delavstva. Zavarovanje, zaupništvo in odnos do uprave niso urejeni. Poduradniki in sluge nimajo več odpovednega roka in so na ta način v polni odvisnosti od uprave, kar je imelo za posledico, da je borbenost med njimi povsem pnehala. Disciplinarno komisijo imenuje minister sam, ta komisija sodi po svobodnem prepričanju brez prič. Uvedene so tkzv. ocene, po treh slabih ocenah zleti lahko vsak na cesto. V Bolgariji je gmotni položaj železničarjev nekoliko boljši kakor pri nas. Tam imajo tudi paritetne disciplinske komisije. Starostno in invalidsko zavarovanje pa ni urejeno v nobeni balkanski državi.

Makariev pravi, da je konferenca zelo poučljiva. Pozdravlja vse navzoče v imenu bolgarskih železničarjev in zagotavlja v njih imenu, da ne bodo ostali samo zvesti strokovni sodrugi, temveč se bodo zavedali tudi svojega bratstva po krvi. — Železničarske organizacije

so imele in bodo imele uspeh le, če ostanejo socialno demokratične. Na Bolgarskem upravljajo železnice samoupravne oblasti, upravljati pa jih morejo dobro le železničarji in železničarski strokovnjaki. Konča s pozivom: Vojna vojna! Železničarji morajo v prihodnosti preprečiti transport orožja in municije.

Za Makarievom je pozdravil konferenco zastopnik jugoslovanskih pomorščakov: Fimmen pravi v svojem proglasu na mornarje: ladja je neka vrsta plavajočega zapora. Ni treba posebnega opisovanja, pomorščaki so prav tako brezpravni kakor železničarji. Zanje ni 8 urnika, mornarji delajo 10 do 14 ur, le kurjači imajo nekaj krajši delavnik. Dve mednarodni konferenci sta skušali regulirati delavni čas na ladjah, obe sta mornarje razočarali. Rešitev lahko pričakujejo le od svoje močne organizacije in od ITF, v kateri je organiziranih 220.000 pomorščakov, ki bodo šli z ramo ob ramo z železničarji. (Konec prih.)

Tudi Lueger je obljubljal.

(Iz železničarskih krogov.)

Delavec, ki dandanes čita »Jutro«, »Slovenca«, »Domovino«, »Domoljuba« itd. itd. (cela rajda je teh meščanskih časopisov), tak delavec, če ima količkaj možganov v glavi, mora spoznati, da sta SLS in SDS ter vse druge sorodne klike, ki te velike stranke podpirajo, prav za prav eno in isto. Iz grehov, ki si jih med seboj očitata, mora čitatelj spoznati, da sta obe krivi kriz v Sloveniji, da sta obe krivi žalostnega in brezupnega stanja kmeta in delavca, državnih uradnikov in upokojencev. Obe stranki sta vedno le obljubljali. Kritizirali sta režim takrat, ko sta bili v opoziciji; ko pa je bila ena ali druga pri vladnih jasliah, so bile vse obljube in kritike pozabljene.

S svojimi ministri so nadaljevale za delavno ljudstvo škodljivo politiko. S tem si je seveda ena in druga nakopala isto odgovornost in isti greh izkoriščanja delavnih slojev kakor druge prej kritizirane stranke vladne večine. Za Slovence so bili zadnji v vladi klerikalci. Potem, ko so klerikalni ministri pomagali izglasovati proračun in široka pooblastila vladi, so zleteli z zasluženim brco iz vlade. Zlasti železničarji najbrž niso bili ogorčeni nad to brco, kajti klerikalci so povzročili, da so se jim plače znižale za okrog 10 %. Tako železničarji pod klerikalnimi ministri vedno »profitirajo«. Ko je bil gospod Sušnik minister saobračaja, so upokojenci izgubili stanarino, to je mesečno 150 do 200 Din. Sploh so klerikalni mogotci že od nekdanj škodljivci železničarjev. Že žel. minister Gutenberg je l. 1897—1898 po volitvah v 5. kurijo razpustil železničarske organizacije. Tudi takrat je edino socialdemokratični klub v avstrijskem državnem zboru interpeliral, oziroma protestiral proti razpustu. Še sedaj živeči avstrijski socialno demokratični poslanec dr. Ellenbogen se je takrat potegoval za zaščito železničarjev in njih organizacije, dočim je pokojni dr. J. Krek vneto zagovarjal razpust. Od nekdanj sem in tudi še danes so klerikalci hlapci vsake protiljudske vlade. Vedno in povsod so teptali ali vsaj pomagali teptati vse proletarske zahteve. Glasovali so le za tiste zakone, ki so bili v prid buržoazije in kapitala. Tako so delali prej v črno rumeni Avstriji in tako delajo danes v svobodni državi SHS. V vseh institucijah, Delavski zbornici itd. povsod v enaki meri s svojimi zavezniki v nacionalnih in socialpatriotskih vrstah vlečejo delavno ljudstvo za nos. Pa kljub temu večina našega delavnega ljudstva še ni spregledala, da ta Slovenska ljudska stranka ravno tako ljudstvo vara kakor vse

druge kapitalistične stranke. Niti Zaloška cesta in vsi prejšnji in poznejši grehi še niso ubogi pari odprli očker je ljudstvo brezbrizno. Edino zavedni delavci bodo odpravili te klerikalne in demokratske pijavke po zgledu avstrijske socialno demokratične stranke, ki je samostojna v volilnem boju dobila proti združeni kapitalistični enotni fronti skoraj polovico mandatov v dunajskem državnem zboru, veliko večino in s tem tudi vlado pa v dunajskem občinskem svetu in deželnem zboru. Mogočni Lueger je popolnoma pozabljen, čeprav je nekdanj na čelu krščanskih socialcev vladal skoro neomejeno. Ta zvezda nekdanj črnega Dunaja in črne Avstrije — je padla. Slovenski proletarci, zdramite se tudi vi! Na delo, da bo padla tudi sramota slovenskega ljudstva! Sploh delavci, ki se zavedate svojega stanu, ven iz kapitalističnih vrst — v razredno zavedno socialdemokratično stranko, ki edina zastopa in ščiti brez ozira na levo in desno proletarske koristi. Rc.

Vedno orodje kapitala —

tako se je izpovedal invalid invalidu iz celjskega Invalidskega doma.

Razložil mi je položaj vojnega invalida, da je moral žrtvovati svoje ude za kapital, ker svetovna vojna ni bila nič drugega, nego da so se borile razne države za svetovni trgovski trg. Delavec je moral biti vsak čas pripravljn, da brani kapitalizem tiste države, kjer je bival, tako je moral tudi slovenski delavec braniti kapitalizem bivše Avstrije. Ko je prišel iz vojne ves pohabljen, je pa zahteval, da naj ga država preživlja, ker je za delo nesposoben. A za odgovor je dobil: »Žakaj si pa šel v vojno, saj se nisi za nas boril.« Tako se odgovarja današnjim invalidom. Bila jim je dovoljena milostna podpora, ki jo pa plačuje zopet le delavec od svojega zaslužka.

Pridejo pa razne volitve. Takrat letajo razne sekte, kakor n. pr. radikali, ki so najbolj aktivni pri uničevanju delavskega razreda, pa kričijo na svoje orodje (invalida), ako ne bo njih volil, bo izgubil še tisto miloščino, oziroma podporo, ki jo itak plača delavec, ne radikal! Sedaj vas pa vprašam, kaj smo mi invalidi? Ali nismo le orodje kapitalizma? Povedati vam moram, da ko smo res enkrat že volili to radikalsko stranko, smo imeli priliko spoznati, da je ona tudi ena tistih, ki hoče popolnoma uničiti ves delavski razred, kajti takoj po volitvah smo že občutili, kdo je na vladi.

Nadalje sem vprašal invalida, kakšno mnenje da ima o klerikalni stranki. Nato mi je zopet pametno razložil, da je SLS pač najbolj hinavska, kajti, ko je bil še v vojni, je videl, kako so avstrijski božji namestniki blagoslavljali kanone, in ko je bil vjet na Italijanskem, je videl zopet, kako tamošnji božji namestniki blagoslavljajo kanone, s katerimi streljajo naše trpine. Uveril sem se, da je bila vojna tudi trgovina za klerikalizem, ki trguje s človeškimi dušami. Pri volitvah oznanjajo, da pride vsak v sveta nebesa, če bo njih volil. Jaz pa vem, da bodo dobili vsi tisti, ki bodo volili klerikalce, pekel, in to že na tem svetu.

Bodite prepričani, da mi invalidi že spregledavamo in ko bomo vsi zavedni, potem se bomo maščevali nad izigravanjem revnega ljudstva. Pri vsakih volitvah bomo vrgli kroglico v socialno demokratično skrinjico. V Celju je sedaj 3. (tretja) skrinjica socialdemokratična, zato dajte vsi invalidi kroglico v 3. skrinjico.

Invalid.

17. junija — 2400 izvodov.

Razširjajte „Naprej“

Tvornica dežnikov in solnčnikov

L. MIKUŠ, Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Ustanovljeno leta 1839.

Popravila vseh sistemov pisarniških strojev mehanik
IVAN LEGAT, Maribor
Vetrinjska ul. 30. — Tel. interurb. 434.

NOVA
manufakturna in modna trgovina „Pri Golobu“
Celje, Narodni Dom.

Vam nudi svojo bogato zalogo tu- in inozemskega blaga po konkurenčnih cenah. Fabriško platno od Din 6.50 naprej. Belo platno od Din 8.— naprej. Platno za rjuhe od Din 25.— naprej. Oksfort za srajce od Din 10.— naprej. Blago za moške obleke od Din 60.— naprej. Druk od Din 10.— naprej. Močna hlače vlna dvojna širina Din 30.—. Ševijot v raznih barvah dvojna širina od Din 35.— naprej. Volneno blago v vseh barvah dvojna širina od Din 48.— naprej. Močne ženske nogavice od Din 15.— naprej. Močne moške nogavice od Din 9.50 naprej. Srajce za moške od Din 31.— naprej. Spodnje hlače od Din 20.— naprej. Pavolnasti krepki za ženske obleke od Din 12.— naprej. — Velika izbira svilenih robcev, nogavic, naglavnih robcev, brisač, odev, potrebščine za šivilje in krojače. Lastna izdelava delavskega perila. Stranke iz dežele in delavci dobijo poseben popust. Stranke pa, ki trgovine osebno obiskati ne morejo, se jim na željo pošljejo vzorci.

Najceneje nakupite
izgotovljene moške obleke od Din 400.— naprej.

Obleke za dečke po izredno nizki ceni, kakor tudi spomladansko volneno blago, šifon in kontenino, kambrike in vse manufakturno blago, moško in žensko perilo itd. pri

M. BENEDIK, Ljubljana,
Kette-Murnova c. 8 (prejšnja Martinova c.)
Obleke po meri.

Gospod lekarnar Blum, Subotica.

Čast mi je sporočiti vam, da so mi Vaše kapsule Larucin zelo dobro pomagale pri spolni boleznini da je kapanje povsem prenehalo. — S spoštovanjem K. M. Maribor. — Kapsule Larucin se dobivajo po 20 Din v vseh lekarnah. Glavno skadišče: Apoteka Blum, Subotica.

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palce, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri trdkli

Josip Petelinc, Ljubljana,

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Najnižje cene! Na veliko in malo.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6, reg. zadr. z om. zav.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.

Tiskarna „Slovenija“, družba z o. z., Ljubljana, Wolfova ul. 1

Izdeluje časopise, brošure, knjige, tabele, delnice, note, razglednice, plakate, pisma, račune, trg. in uradne kuverte, vizitke, kalendarje itd. Strojno numeriranje. Rotacija.